

Ond Kemi

Berättelser om människor, mord och molekyler

Ulf Ellervik

Fri Tanke Förlag
ISBN: 9789186061302

Recension av Elisabeth Strömberg

Kemiintresset har minskat i Sverige och få läser kemi för att utbilda sig till lärare inom ämnet. Kungliga Vetenskapsakademien och Fri Tankes Förlag har delat ut ett pris, n-priset, i syfte att främja populärvetenskaplig litteratur inom det naturvetenskapliga området. 2010 gick priset till Ulf Ellervik, för boken *Ond Kemi*. Ulf Ellervik är professor i bioorganisk kemi vid Lunds universitet och är en starkt engagerad kunskaps-spridare inom kemins område.

Kemin uppfattas av många som svår och tråkig och kemisten har ofta fått spela rollen av en ond person både i skönlitteraturen och i filmens värld. Kanske härstammar detta dåliga rykte, tror Ellervik, från alkemisternas värld, eftersom alkemisten verkade vara en besynnerlig person, som tillbringade mycket av sin tid i dunkla laboratorier och försökte framställa guld från oädla metaller och utförde andra mycket konstiga reaktioner.

Kemin har emellertid stor betydelse för utvecklingen av vårt samhälle och för att fånga intresset för kemi hos dagens ungdomar har Ellervik valt att beskriva den mörka sidan av kemin – sidan som rymmer sprängämnen, droger, gifter och smärta. I dagens samhälle är det ju tyvärr ofta så, att det är hemska händelser som har större genomslagskraft än de glada och trevliga. Personligen vet jag, att det är lätt att fånga intresset hos elever i skolan när man gör knallgas eller bomullskrut. Men som Ellervik också påpekar, så låter han de mörka aspekterna av kemin få bilda bakgrundsmaterial för en vidare diskussion om kemin i vardagen och också om dess positiva sidor. Kemin är naturligtvis inte ond utan det är brukaren som bestämmer hur den skall användas. Nitroglycerin är ett sprängämne som skall hanteras med försiktighet, men utan det skulle man inte kunna bygga vägar, broar och hus på bergsknallar. Nitroglycerin är också ett viktigt läkemedel mot kärlekskramp, som används än idag.

Jag kan varmt rekommendera boken till kemi- och biologilärare, som inspirationskälla till många avsnitt inom kemi- och biologikurserna. Det är ju mycket viktigt att hitta anknytningar till verkligheten och vardagslivet för att göra speciellt kemiämnet med sitt ibland svåra språk intresseväckande för eleverna. Denna bok är full med diverse praktiska användningar av kemin – inte bara de "onda" utan den visar också utifrån dessa sidor även många positiva tillämpningar.

Givetvis kan boken också sättas i händerna på gymnasieelever, som skall utföra något specialarbete i anslutning till kemi eller biologi.

Elisabeth Strömberg